Edingseweg Moerbeke (Geraardsbergen, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2016H44
Augustus – oktober 2016

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen 4

2.1 Administratieve gegevens 4

2.2 Synthese 5

2.3 Gemotiveerd advies 8

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek 8
2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site 9
2.3.3 De waardering van de archeologische site 9
2.3.4 Impactbepaling 9
2.3.5 Bepaling van de maatregelen 10

2.4 Programma van Maatregelen 10

2.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek 10
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie 10
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen 10
2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem 11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en methode 11
2.4.6 Onderzoekstechnieken 13
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP 14
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders 14
2.4.9 Raming inzake tijd en kosten 15
2.4.10 Vondsten 15

2.5 Conclusie 15

Deel 3: Bibliografie 17

FIGURENLIJST (2016H44)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (bron: Geopunt). 5
Figuur 2. illustratie van de bestaande toestand van het terrein 7
Figuur 3: afbakening van het onderzoeksgebied voor de proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt). 12
Figuur 4: schets van de proefsleuven binnen het onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt). 13

TABELLENLIJST (2016H44)

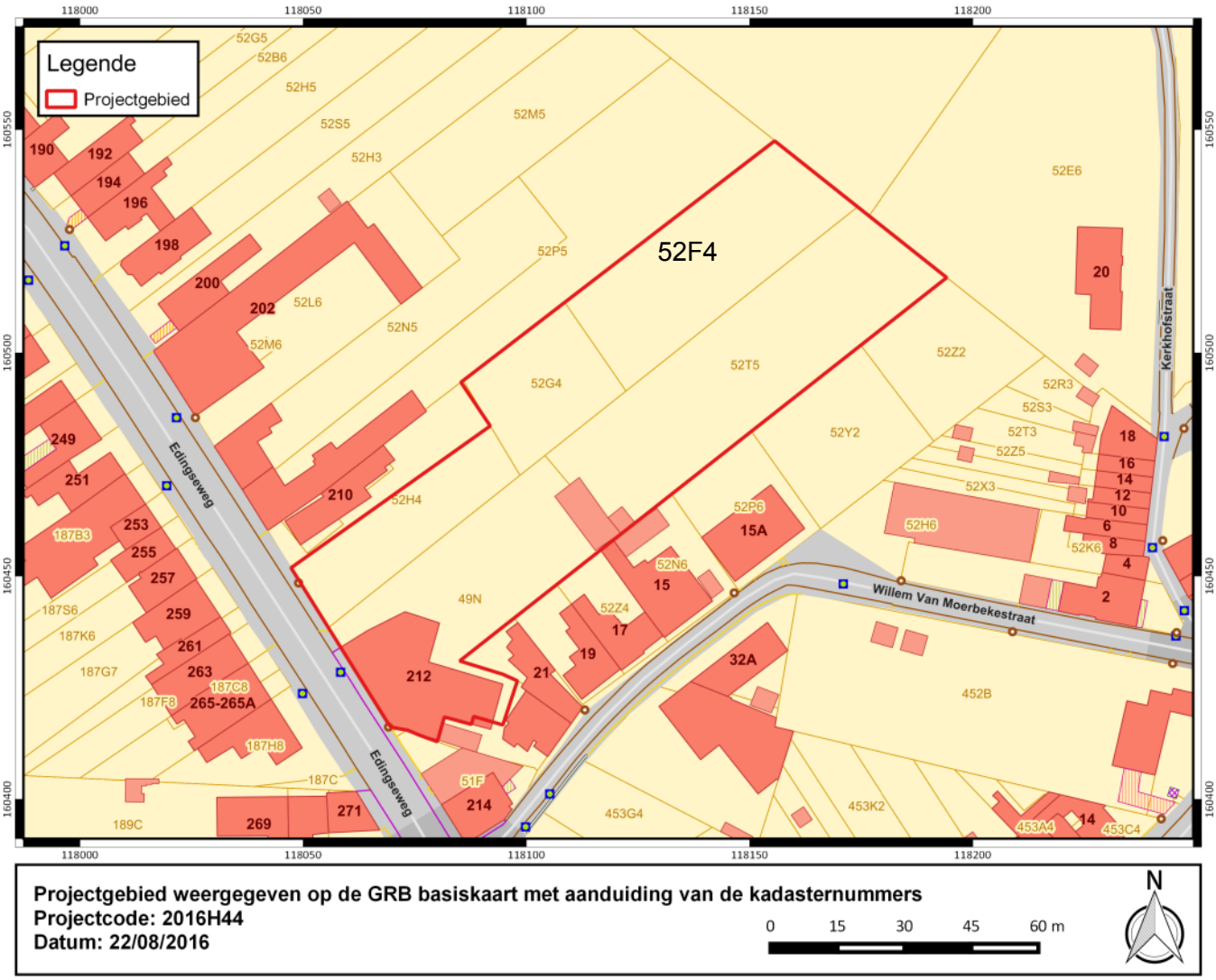
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 4

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	de heer Alain Hernou - bvba Alcasa woningbouw Zonneveld 20 9500 Geraardsbergen	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Geraardsbergen
	Deelgemeente	Moerbeke
	Postcode	9500
	Adres	Edingseweg 212
	Toponiem	Edingseweg Moerbeke
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 117585 Y_{min} = 160094 X_{max} = 118713 Y_{max} = 160878
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Moerbeke afd. 15, sectie B, nrs. 52f[4], 49n, 52t[5], 52h[4] en 52g[4] Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (bron: Geopunt).

2.2 Synthese

Alcasa Woningbouw bvba plant de sloop van de huidige bebouwing aan de Edingseweg nr.212 te Moerbeke (Geraardsbergen). Na de sloopwerken op het ca. 0,7ha grote projectgebied, wordt een nieuwbouw gerealiseerd van een meergezinswoningencomplex en bijhorende infrastructuur. Deze werkzaamheden vormen mogelijk een bedreiging voor het ondergronds erfgoed.
Het projectgebied is ten dele in gebruik als weide en braakliggende grond. Een ander deel van het terrein, aanleunend bij de Edingseweg, wordt ingenomen door café “Het Witte Paard”, een aanpalende loods en een parking.

Landschappelijk is het projectgebied gelegen in de (zand-)leemstreek. Het gebied ligt op de rand van de Dendervallei, op relatief goed gedraineerde, vruchtbare gronden. Ten noorden van de projectlocatie ligt het Moerbekebos, een relict van het Kolenbos, dat wordt doorsneden door een kasseiweg, “De Bosberg”[1]. De nabijheid van de Hollebeek (ca. 300m oostwaarts) en de nabijheid van een verhevenheid in het westen (+55m TAW, cf. toponiem “Heuvelstraat”) maken de locatie zeer aantrekkelijk voor gemeenschappen in het verleden. De Quartairgeologische kaart van Vlaanderen geeft ter hoogte van het plangebied een ondergrond weer bestaand uit eolische afzettingen uit het Laat Pleistoceen of Weichseliaan, zijnde (zand-)leem. Dit betekent dat het archeologisch leesbaar niveau zich normaliter

[1] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135122

relatief ondiep verhoudt ten opzichte van het maaiveld. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied bebouwing weer.

De locatie van het plangebied, aan de voet van een helling doet vermoeden dat zich mogelijk doorheen de eeuwen afgespoeld bodemmateriaal heeft geaccumuleerd, afkomstig van de westelijk gelegen verhevenheid in het landschap. Het uitgevoerde verkennend landschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat er zich mogelijk een pakket afgespoeld materiaal heeft afgezet dat in beperkte mate gecompacteerd is. Eveneens is vastgesteld dat de aanleg van de aanwezige parking naar alle waarschijnlijkheid het archeologisch niveau geroerd heeft.

Historisch gezien wordt het dorp Moerbeke vermeld vanaf de volle middeleeuwen. De ontwikkeling van het dorp is onlosmakelijk verbonden met die van de stad Geraardsbergen op ca. 5km afstand. De eigenlijke dorpskern van Moerbeke ligt ca. 150m oostwaarts. Cartografisch onderzoek bevestigt het rurale karakter van het projectgebied. Het gebied was in gebruik als akker in de 18^{e} eeuw. Het ontstaan van de lintbebouwing aan de Edingseweg tijdens de 20e eeuw heeft hierin geen echte verandering teweeg gebracht. De percelen zijn heden grotendeels in gebruik als weide of liggen braak.

Op of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen relevante archeologische indicatoren gekend. In de ruime omgeving is de voornaamste indicator de castrale motte uit de volle middeleeuwen, opgegraven in 1974 door wijlen Johnny De Meulemeester, op ca. 1km ten zuiden van het projectgebied. Hoewel geen indicatoren gekend zijn is puur op basis van landschappelijke gegevens het potentieel beduidend, de ligging van het projectgebied op een steenworp van de historische dorpskern van Moerbeke langsheen een weg die op zijn minst ouder is dan de 18^{e} eeuw zijn bijkomende elementen die toch wijzen op een zeker archeologisch potentieel.

Figuur 2. illustratie van de bestaande toestand van het terrein

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek

Het bureauonderzoek wijst duidelijk op een zeker archeologisch potentieel van de omgeving. De geplande ingrepen vormen een ernstige bedreiging voor het bodemarchief. In die mate dat in situ bewaring niet mogelijk is. Het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek hebben geen argumenten aangebracht die verder onderzoek overbodig zouden maken. Enkel ter hoogte van de huidige parking lijkt het bodemarchief reeds geroerd door de aanleg ervan. Voor het terrein ten noorden van de parking, waar het bodemarchief is bedreigd, is verder onderzoek noodzakelijk.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van diepgaander vooronderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende situaties waar bijkomend archivalisch onderzoek in de meeste gevallen noodzakelijk wordt geacht betreft plangebieden gelegen in de frontzone van de Eerste Wereldoorlog of historische stadskernen.
In het geval van “Edingseweg-Moerbeke” wordt verder doorgedreven archiefonderzoek als weinig zinvol beschouwd. Het historisch en cartografisch onderzoek heeft reeds aangetoond dat het terrein voor zover gekend een continue agrarische functie had.

-landschappelijke bodemonderzoek: een landschappelijk bodemonderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Bijvoorbeeld in een beekdal of aan de voet van een helling, maar ook indien de verstoringshistoriek van een terrein onduidelijk blijkt.
In geval van “Edingseweg-Moerbeke” werd op basis van de gegevens van het bureauonderzoek beslist een landschappelijk booronderzoek uit te voeren. Hieruit werd geconcludeerd dat er zich mogelijk afgespoeld materiaal heeft geaccumuleerd en de aanwezige parking in de bedreigde zone hoogstwaarschijnlijk het archeologisch niveau heeft afgetopt.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen van bijvoorbeeld oude kloosters, kastelen maar ook bunkers, baksteenovens of grote metaalconcentraties die niet meer zichtbaar zijn aan de oppervlakte.
In het geval van “Edingseweg-Moerbeke” is de toepassing van deze onderzoeksmethode van geen nut. Er zijn, op basis van het bureauonderzoek, geen redenen om aan te nemen dat er zich nog grote (bak)stenen of metalen structuren in de ondergrond bevinden. Een geofysisch onderzoek zou op deze locatie een overbodige kost betekenen.

-veldkartering: een veldkartering bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein, gepaard met het inventariseren van eventueel gerecupereerde oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode dient toegepast te worden op terreinen die een zekere mate van regelmatige oppervlaktebewerking kennen. De kartering word uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand.
In het geval van “Edingseweg-Moerbeke” is deze methode niet aangewezen. Gezien er op basis van het bureauonderzoek kan uitgegaan worden van klassieke sporenarcheologie, zou deze methode een overbodige kost betekenen.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel eventuele steentijdvindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van bewaarde steentijdsites. Hierbij gaat de aandacht uit naar debitageafval en niet zozeer naar eigenlijke objecten. Dit impliceert dat steentijdvindplaatsen zeer kwetsbaar zijn en dat ze moeten gezocht worden op locaties waar de bewaringskansen hoog zijn. Bijvoorbeeld waar geen of nauwelijks landbewerking heeft plaatsgevonden, in afgedekte depressies, rivierterrassen of onder plaggendekken etc.
In het geval van “Edingseweg-Moerbeke” is een prospectie met als doel de lokalisatie en waardering van een steentijdvindplaats niet aangewezen. Hoewel altijd opgelet moet worden voor een scheefgetrokken dataset omwille van een gebrek aan onderzoek (zgn. selffulfilling prophecy) zijn in de ruime omgeving geen indicaties voor de aanwezigheid van bewaarde vindplaatsen.
Hoewel het landschappelijk kader zeer zeker een aantrekkingskracht moet gehad hebben is duidelijk geworden uit de cartografische studie dat het terrein zeker sinds de 18^{e} eeuw wordt bewerkt. Neem daarbij in rekening dat het terrein op een (zachte) helling ligt, waardoor bij bewerking de bodem zeer vatbaar wordt voor afspoeling, dan is de kans zeer klein of onbestaand dat zich nog een bewaarde steentijdvindplaats in situ bevindt op het plangebied. Omwille van voorgaande redenering zou een archeologisch booronderzoek een overbodige kost betekenen.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek (net als proefputten in stedelijke context) heeft als doel, steekproefsgewijs, het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten een wetenschappelijk beargumenteerde uitspraak te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven in een regelmatig parallel patroon ingeplant om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting te komen van de aan- of afwezigheid van bewaarde archeologische relicten.
In het geval van “Edingseweg-Moerbeke”, waar op basis van het bureauonderzoek kan uitgegaan worden van een klassieke sporenarcheologie, is het aangewezen door middel van deze methode het bodemarchief te inventariseren waar het bodemarchief is bedreigd door de geplande werken. Op basis van de bekomen resultaten kan een verantwoorde inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en eventueel verder te nemen stappen inzake het archeologisch vervolgonderzoek.

2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site

Het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek hebben tot op heden niet kunnen aantonen dat het terrein vrij is van archeologische relicten. Hoewel slechts een deel van het terrein bedreigd is door de geplande werkzaamheden (ca. 4500m^2) is verder onderzoek noodzakelijk om uitspraken te kunnen doen over het al dan niet aanwezig zijn van een archeologische site. De beschikbare indicatoren wijzen op een zeker potentieel van de locatie.

2.3.3 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden (waar bedreigd), vóór de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 2.3.2.

2.3.5 Bepaling van de maatregelen

De te nemen maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van de terreininventarisatie d.m.v. proefsleuven. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek zal er een duidelijk zicht zijn op de mogelijk aanwezige relicten, cf. punt 2.3.2.

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 2.2 in deze archeologienota

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem, door middel van parallelle proefsleuven, werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (artikel 5.3).

Mogelijk: momenteel is het terrein ten dele in gebruik als weide, hierbij hoort een stalling en uiteraard een serie afsluitingen. Deze dienen eerst verwijderd te worden om een vlotte vooruitgang te garanderen van het proefsleuvenonderzoek. Verder is het terrein toegankelijk voor de graafmachine en eventuele werfinrichting.

Nuttig: momenteel zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is waardoor een prospectie niet zinvol zou zijn. Enkel ter hoogte van de aanwezige parking in steenslag/grind is tijdens het landschappelijk booronderzoek vastgesteld dat het archeologisch niveau mogelijk is geroerd.

Schadelijk: een vooronderzoek door middel van proefsleuven is, zoals beargumenteerd, de enige manier om een gedegen inschatting te maken naar de archeologische aanwezigheid op de planlocatie. De mate van spoorbewerking bij dit onderzoek blijft beperkt waardoor deze bewaard blijven voor eventueel vervolgonderzoek.

Noodzakelijk: gezien de werkzaamheden op het terrein een aanzienlijke verstoring impliceren, moet uitgegaan worden van een scenario waarbij een in situ bewaring onmogelijk is. Hierdoor is het noodzakelijk een terreininventarisatie uit te voeren op het terrein ter hoogte van de geplande bebouwing. Het reeds uitgevoerde onderzoekstraject heeft geen argumenten aangebracht waardoor de kost van een vooronderzoek niet te rechtvaardigen zou zijn.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken naar de aanwezige archeologische relicten binnen het plangebied in de zone waar het bodemarchief bedreigd is. Hierbij is het van groot belang dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden (indien relevant):

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten? beschrijving + duiding

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact?

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? Zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?

-op welk(e) niveau(s) manifesteren de sporen zich?

-wat is de relatie tussen de bodem en de waargenomen archeologische sporen?

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

-maken de antropogene bodemsporen deel uit van één of meerdere structuren?
-kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een erf of nederzetting?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? (hoeveel niveaus?, Omvang?, Geschat aantal individuen?)

-is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?

-wat is de wetenschappelijke waarde van de waargenomen archeologische vindplaats? Wat betekenen de gegevens voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis? Kunnen de waargenomen archeologische sporen in verband gebracht worden met (het ontstaan van) de nabijgelegen dorpskern van Moerbeke?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsten die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in-situ mogelijk)?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

> -wat is de ruimtelijke afbakening (in 3 dimensies) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
> -welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel methodologisch als voor aanpak van het vervolgonderzoek?
> -welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
> -zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalname zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

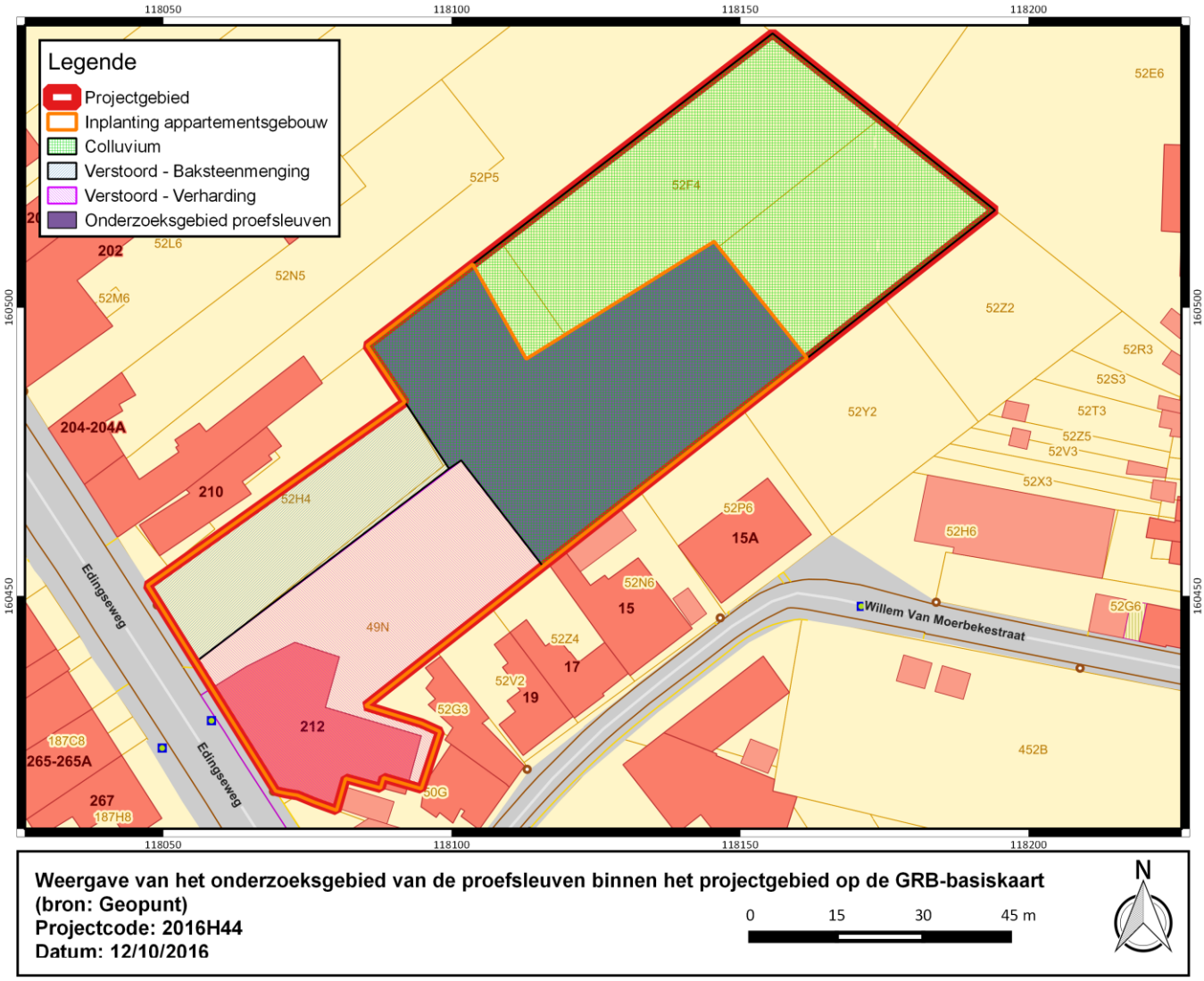
2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek uitgevoerd (projectcode 2016H44) en een verkennend landschappelijk booronderzoek (projectcode 2016I143). De resultaten van de bureaustudie wijzen op een zeker archeologisch potentieel van de omgeving (cf. verslag van resultaten), het verkennend booronderzoek heeft aangewezen dat zich mogelijk (lokaal) een pakket colluvium heeft afgezet op het terrein en het bodemarchief onder de aanwezige parking reeds geroerd is.
Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een verstoring van het nog intacte bodemarchief.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en methode

Op basis van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek konden twee zones afgelijnd worden waar terreininventarisatie weinig zinvol is. Vooreerst blijkt uit de bouwplannen dat een zone van ca. 2567m^2 niet bebouwd wordt en bijgevolg ook niet bedreigd is (cf. zone F). Verder is uit het landschappelijk booronderzoek gebleken dat de aanwezige parking het archeologische niveau geroerd heeft. Ook ter hoogte van de aanwezige bebouwing moet rekening gehouden worden met een zeker mate van verstoring.

De geplande ingrepen en de betreding van het terrein met zwaar materiaal als dumpers, betonmixers en graafmachines vormen op het overige deel van het plangebied een reële bedreiging voor kwetsbaar ondergronds erfgoed. Hier dient het terrein archeologisch geïnventariseerd te worden.
De oppervlakte van het terrein dat onderworpen moet worden aan het proefsleuvenonderzoek is ca. 2100m^2 groot.
Er zijn aanwijzingen voor een mogelijk complexere bodemkundige situatie, daarom dient uitgegaan te worden van een proefsleuvenonderzoek op sites met complexe verticale stratigrafie, conform artikels 8.6.1 en 8.6.3 van de Code van Goede Praktijk.

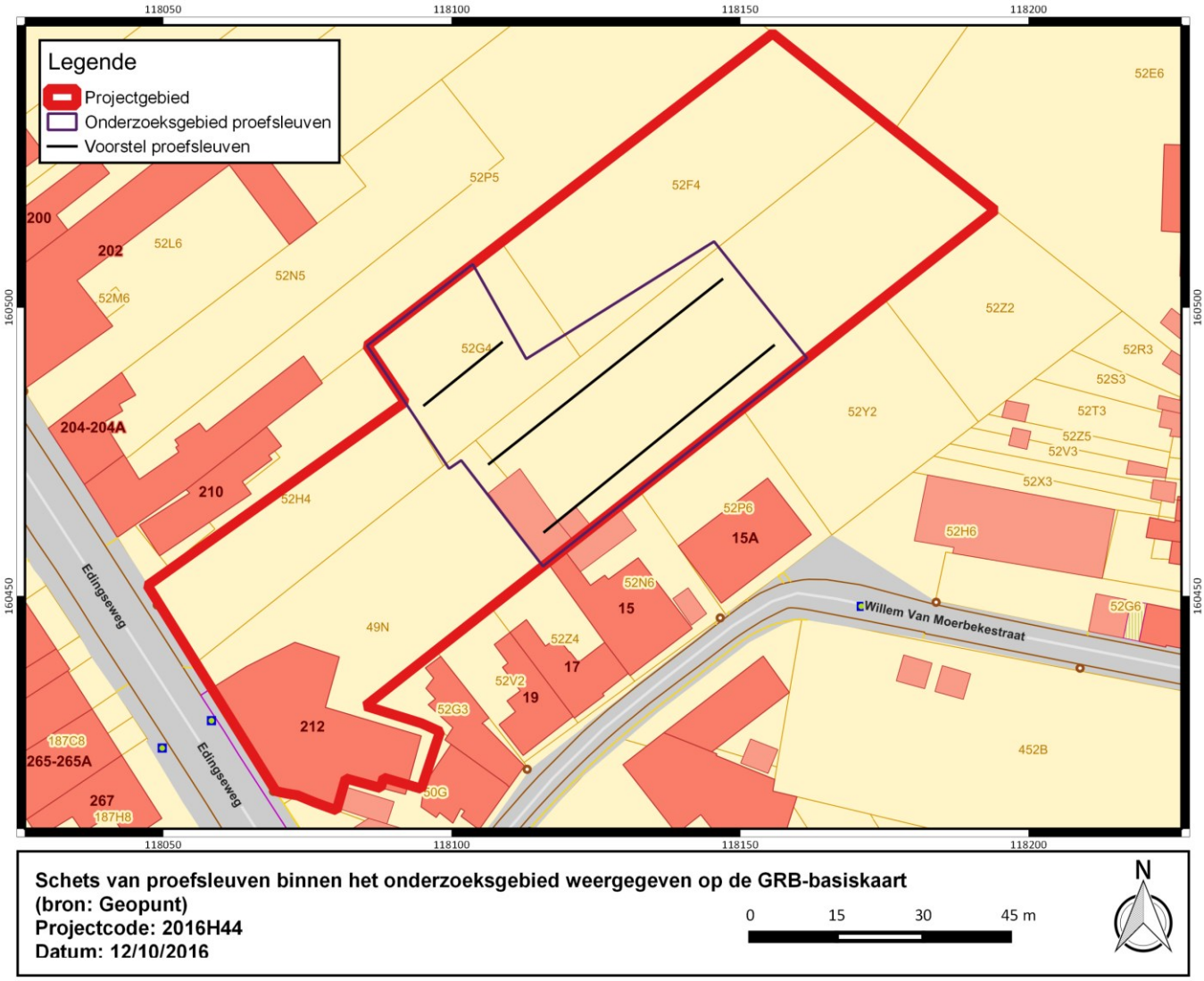
Figuur 3: afbakening van het onderzoeksgebied voor de proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt).

De methode van continue proefsleuven moet worden toegepast. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om eventuele resultaten te kunnen extrapoleren naar de rest van het terreingedeelte dat wordt bedreigd.
De proefsleuven worden in een regelmatig parallel patroon aangelegd om zo een gedegen dekking van het terrein te verkrijgen.
Tijdens het terreinwerk dient enerzijds extra aandacht uit te gaan naar eventuele colluviatieprocessen en anderzijds extra aandacht naar de aanwezigheid van volmiddeleeuws materiaal dat het terrein in verband kan brengen met de nabijgelegen middeleeuwse dorpskern. Uiteraard zijn vondsten uit andere perioden niet uitgesloten.
Het proefsleuvenonderzoek wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd. Criteria die

gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden zijn hier niet van toepassing.
Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen alle verwachtingen in, een steentijdsite wordt aangesneden moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats uitgevoerd kan worden (d.i. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 2100m^2 groot. De proefsleuven dienen 10% (=210m^2) van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% (=62,5m^2) aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. Deze kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Figuur 4: schets van de proefsleuven binnen het onderzoeksgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt).

Voor de grondwerken van start gaan bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen analoog of digitaal aanwezig te zijn gedurende de werken.

De maximale tussenafstand van de proefsleuven bedraagt 15m van as op as. De inplanting van de proefsleuven is vrij te bepalen door de veldwerkleider. Gelet op de helling van het plangebied moeten de sleuven haaks op het aanwezige reliëf aangelegd worden om zo een beter inzicht te verkrijgen in eventuele bodemprocessen die hieraan onderhevig (geweest) zijn.
Er kan niet afgeweken worden van de vooropgestelde dekkingsgraad van minimaal 10%.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak. Deze graafmachine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210). De minimale breedte van de kraanbak bedraagt minimaal 2m. De sleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.
Indien sprake is van een uitgesproken colluviumpakket moet nagegaan worden of er zich geen sporen aftekenen in dit afgespoeld materiaal. Indien dit niet het geval is kan verder verdiept worden naar het relevante archeologische niveau. Indien wel (relevante) archeologische sporen waargenomen worden in het colluvium worden deze gevrijwaard door de graafmachine.

Tijdens het onderzoek dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden door de aardkundige geïnterpreteerd. Het betreft minstens 2 profielen per sleuf, aangelegd in een geschrankt patroon. Deze profielkolommen hebben als doel de opeenvolging van de bodemlagen te registreren. Ze worden aangelegd tot minstens 1m in het ongeroerd sediment. Indien wenselijk worden deze profielputten onmiddellijk na registratie gedicht.

De grond moet gescheiden afgegraven en gestockeerd worden. Dit impliceert dat de teelaarde aan één zijde van de sleuf komt te liggen en de onderliggende bodemlagen aan de andere zijde. Na de terreininventarisatie dienen de sleuven weer aangevuld te worden conform de oorspronkelijke situatie.

Het proefsleuvenonderzoek, met name veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring op zandleembodems in Vlaanderen. Minimaal dient hij/zij 10 prospecties met ingreep in de bodem hebben uitgevoerd in ruraal gebied. Hij/zij heeft bovendien 30 dagen ervaring inzake opgravingen/prospecties met aangetoonde colluviatieprocessen.

-één assistent-archeoloog, hij zij heeft minstens 5 prospecties met ingreep in de bodem uitgevoerd.

Het projectteam wordt daarenboven bijgestaan door een aardkundige die minstens 1/3 van de duur van het veldwerk op het terrein aanwezig is. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de aanleg van de proefsleuven en bij de interpretatie van sporen en structuren. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider, in overleg met de aardkundige waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Raming inzake tijd en kosten

-Schatting tijd:
Veldwerk: 1 dag met team van 3 (3 mandagen)
Dichten sleuven: 0,5 dag
Verwerking + rapportage: 3 dagen (3 mandagen)

-Schatting kosten:
-Graafmachine: 1dag aanleg + 0,5 dag dichten
-Veldteam: 1 dag veldwerkleider
1 dag assistent-archeoloog
1 dag RTS medewerker
0,3 dag aardkundige

-Verwerking: 2 dagen veldwerkleider
0,5 dag assistent archeoloog of RTS-medewerker
0,5 dag aardkundige

-NWO (indien nodig) werkelijke hoeveelheid (=10% totaal budget)

= 5495,00 euro excl. BTW (+ 550,00 euro NWO)

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog, veldwerkleider en initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en/of het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch archief. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

2.5 Conclusie

Op het terrein aan de Edingseweg te Moerbeke, ter hoogte van huisnummer 212, plant de initiatiefnemer de bouw van een nieuw complex meergezinswoningen met bijhorende infrastructuur. Op basis van de gegevens van het bureauonderzoek en het verkennend landschappelijk booronderzoek wordt een onderzoek met ingreep in de bodem aanbevolen op een deel van het projectgebied. Het vooronderzoek, in de vorm van parallelle proefsleuven heeft betrekking op de zone waar het bodemarchief nog intact en eveneens bedreigd is.

Het terreinwerk, de verwerking en de rapportage dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen van de Code van Goede Praktijk.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt